

ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΚΟΕΛΙΟ ΝΕΤΟ

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

ΤΑΝ ἡ Ζοάννα φάνηκε στὴν πόρτα, κουρα-
σμένη ἀπὸ τὴν ἀγρύπνια μιᾶς δλόκληρης νύχτας
ποὺ εἶχε περάσει στὸ προσκέφαλο τοῦ ἀρρωστοῦ
παιδιοῦ τῆς, ὁ Τιβούρτσιο, ὄρθιος στὴν ταρτόσα,
κόνταζε τὸν ξυπνημένο περιστερεώνα. Ὁ ἥλιος
ἀντέλλε καὶ χροῶνε τὰ θύρα φύλλα. Τὰ που-
λιά; κάτω στὰ δέντρα τοῦ ποταμοῦ, τερέτιζαν,
δὶα μαζῶ, χαροῦμενα.

Ὁ Ἰνδὸς δὲν ἀποτραβοῦσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸν περιστε-
ρεώνα. Οἱ ρυτίδες τοῦ ἠλιοκαμένου μετώπου του ἔδειχναν πῶς
ἦταν περιφρονις. Τὰ περιστέρια ἀπαινούερχονταν, ἔμπαιναν
κι' ἔβγαιναν ἀνήσχα, πετοῦσαν γύρω ἀπὸ τὸ σπιτί, ἐκάθονταν
στὰ δέντρα ἢ ὑψωνόντουσαν ψηλά σὰν νὰ ἐπισκοποῦσαν τὸν
δριζόντιο. Ἄλλα ἀπομακρύνονταν καὶ ξαναγύριζαν σὲν περι-
στερεώνα. Μερικά, ἀνασφάσιστα, ἀνοίγαν τὰ φτερά τ'ους γιὰ
νὰ πετάξουν, μὰ τὰ ξανάκλειναν πάλι. Κι' ὅλα μαζῶ γουργού-
ριζαν δυνατὰ σὰν νὰ συζητοῦσαν γιὰ τὴν ἀναχώρησί τους.

Ὁ Ἰνδὸς κρατοῦσε στυλωμένα τὰ μάτια του σὲ πῆγαιν—
ἔλα τους. Ἦξερε πῶς παιζόταν ἡ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του, πῶς
θὰ κρινότανε ἀπὸ τὴν ἀπόφασί ποὺ θὰ ἔπερναν τὰ περιστέρια.
Στὴ φυλλὴ του ἔλεγαν: «Ὅταν τὰ περιστέρια ἀφίνουν ἓνα σπι-
τί, ἔρχεται ἡ δυστυχία».

Ἡ Ζοάννα τὸν εἶδε ποὺ κόνταζε καὶ ρώτησε :

— Τι εἶνε ;

— Τὰ περιστέρια μοῦ φαίνονται σὰν παρὰξένα σήμερα, Ζο-
άννα, ἀπάντησε ὄργα καὶ σ' ἄβροτὰ ὁ Τιβούρτσιο.

— Τώρα τὸ εἶδες ; ἔκανε ἔκείνη. Ἐγὼ τὸ παρατήρησα ἀπὸ
χτές, μὰ δὲ θέλωσα νὰ σοῦ πῶ τίποτα.

Ὁ Ἰνδὸς χωρίς νὰ πῆ τίποτα, πῆρε ἀπὸ μιὰν ἀκρὴ τὸ τσα-
πί του καὶ ξεκίνησε ἄργα γιὰ τὴ φυτεία τους ἀπὸ ἓνα
μονοπάτι ποὺ μῶριζε δυνατὰ θεριομένο χόρτο. Πῆ-
γαινε μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο, μὲ τὴ σκέψι παρμένη
ἀπὸ τὴν ἀξαρπὴν αὐτῆ ἀποδριμνία τῶν περιστεριῶν. Ἦταν
μὲ μοιραία ἐνδείξι. Εἶχε ἀκούσει ἐπὶ νύχτες δλό-
κληρες τὴν κοκκοῦβία μὰ δὲν εἶχε δώσει προσοχή,
γιατί ὅλοι σὲ σπιτί ἦσαν καλά. Μὰ νὰ ποὺ ὁ κακὸς
οἰωνὸς ἐπιβεβαιωνότανε. Τὰ περιστέρια ποὺ εἶχε ἀνα-
θρέψει ἔφευγαν, προαιθανόμενα τὴν ἐπίσκοψι τοῦ θα-
νάτου.

Γύρισε καὶ κόνταζε. Τὰ περιστέρια χτυποῦσαν τὰ
φτερά τους σὲν ἀέρα, διέγερσαν κύκλους, κ' ἡ Ζο-
άννα στεκότανε ἀκόμα σὲ κατῶφλι, μὲ τὰ χέρια σταυ-
ρωμένα καὶ τὸ κεφάλι σκυμένο. Θὰ ἔκλαιγε ἰσως ἢ
φταχθῆ. Ἐνα αἰσθημα μίους τὴν πλημυρία ἀξαρπὴν
γιὰ τ' ἀχάριστα αὐτὰ πουλιά. Ἰ, σὲ δὲν εἶχε σκοτώσει
κανένα τους. Πάντοτε τὰ ἐπιρκοποιεῖτο, μεγάλωνε τὸν
περιστεριῶνα γιὰ τὰ νέα ζευγάρια, πρόσεχε νὰ μὴ μὲν
καμμιά χαρομῶδα ἀπ' ὅπου νὰ μπαίνοι ἢ βροχή ..
Γιατί φεύγαινε λοιπόν ;

Ἀνασῆκωσε τὸς ὤμους κι' ἐξακολούθησε τὸ δρό-
μο του. Ὅταν ἔφτασε σὲ φυτεία, πέταξε τὸ τσαπί ποὺ
τὸν ἐβάρυνε κι' ἐκάθησε σταυροπόδι χῶμο, χωρὶς διά-
βει σὲ ἔργαστῆ. Ἐνοιωθε τὸν ἐστωτὸ του κατακορα-
σμένο σὰ νὰ εἶχε κάνει ἓνα ἀτέλειωτο δρόμο. Κι' ἔμει-
νε ἐκεῖ ἐπὶ ὄρα ἀκούγοντας τὸ θροῦσμα τῶν φύλ-
λων σὲν ἀέρα καὶ τὸ τρίξιμο τῶν ἐντόμων ἢ τὸν βόμβο τους
σὲν ἥλιο. Ἐνας διαφανὴς ἀέμος ἀνέβαινε ἀπὸ τὸ ἔδαφος ποὺ
τὸ εἶχε ζεστάνει ὁ ἥλιος. Ἡ σιωπὴ γύρω, μ' ἰονοῖσι ἀπόλυτη,
ἦταν παλμώδης.

Ἀξαρπὴν ἓνα περιστέρι διέσχισε τὸν ἀέρα, ἔπειτα ἄλλο,
ἔπειτα ἄλλο ἀκόμα. Ἐφευγαν... ἔφευγαν. Ὁ Τιβούρτσιο πετά-
χτηκε ὄρθιος, μετὰ μάτια ψηλά. Ἐφευγαν!.. Ἐφευγαν ! Ἦταν
πιὰ βέβαιο. Ἐφευγαν τρομαγμένα ἀπὸ τὸ θάνατο ποὺ ἐρχό-
τανε.

Γεμάτος ἀνπουνχία, γύρισε γρήγορα σὲ σπιτί.

— Πῶς πᾶει ; ρώτησε τὴ Ζοάννα ποὺ τὸν ὑποδέχτηκε σὲν
ταρτόσα.

— Τὰ ἴδια, ἔκανε ἔκείνη μὲ ἀποθάρρυνσι σὲ φωνὴ τῆς.

Κόνταζε τὸν περιστερεώνα καὶ τὸν εἶδε ἔρημο, γεμάτο
σιωπή. Κάθονε σὲν τοῖχο τῆς ταρτόσας ἐπὶ ὄρες δλόκληρες,
καπιζόντας καὶ περιμένοντας τὴν ἐπιστοφῆ τῶν περιστεριῶν.
Ὁ σφραγὸς ἐχλάμαζε. Τὰ βᾶθτι ποὺ δριζόντια σκεπάζονταν
ἀπὸ μιὰ ἐλαφρὴ ἀγνα. Ἡ ἔσπερινὴ αἶρα διασκορπίζε τὰ ἀρώ-
ματα τῶν λουλουδιῶν. Κατὰ διαστήματα ἀλχοῦσος ἔνοι σκυλί.
Καὶ κάποτε ἓνας μικροθὸς βωδιὸς μεγαχολοῦσε τὴ σιγή. Ὁ
Τιβούρτσιο κόνταζε πάντα μὲ ἀγωνία τὸν περιστερεώνα καὶ τὸν
δριζόντιο μῆκος κι' ἔβλεπε τὰ περιστέρια νὰ γυρίζουν. Γιατί,
ποὺ ὄθρησκον καλλίτερο καταφύγιο ; Τὸ δίσος εἶνε γεμάτο
κινδύνους : ἰσως γὰ γυρίζαν...

Ἀρχισε νὰ σκετινιάζη. Ἡ Ζοάννα ἄναψε τὸ λυχνάρι. Τὰ
βατράκια ἄρχισαν νὰ κούζουν σὲ τέματα. Ἐνα ὄστρο ἔλαμψε
σὲν ὄστρον. Ὁ Τιβούρτσιο στύλωσε τὰ μάτια του κι' εἶπε ἀπὸ
μέσα τὸν μὴ προσεχθῆ. Ἡ σιγὴ μὸλις διακοπτόταν ἀπὸ τὸ
μουρμουρητὸ τοῦ ποταμοῦ...

Ἀξαρπὴν, ἡ Ζοάννα ποὺ στεκότανε σὲ κατῶφλι ἀναταρά-

χτηκε. Γύρισε τὸ κεφάλι πρὸς τὸ δωμάτιο, περιέ-
φερε μιὰ σιγιμὴ ἓνα κατάπληκτο βλέμμα καὶ ὄρ-
μισε μέσα. Ὁ Τιβούρτσιο κόνταζε χωρὶς νὰ κα-
ταλάβη τὴ εἶχε συμβεῖ, ὅταν μιὰ γοερὴ κραυγὴ
διέσχιε τὴ σιωπή.

— Τι τρέχει, Ζοάννα, ρώτησε ὁ Ἰνδὸς δρα-
σκελῶντας τὸ κατῶφλι.

— Πέθανε ! ἔκανε ἔκείνη μὲ μιὰ φωνὴ, ἀγχα-
λιζόντας τὸ πῶμα τοῦ παιδιοῦ.

Ὁ Ἰνδὸς ἐπλοῖσασε μ' ἓνα βαρὸ βῆμα, ἔβαλε σιγὰ κι'
ἀπαλὰ τὴν παλμὴν του κάτω ἀπὸ τὰ ρουχαλῶνια τοῦ παιδιοῦ,
ἔφασε τὸ ζεστὸ ἀκόμα καὶ κοκκαλιότικο σπῆθος του κι' ἀφού
βρῆκε τὴ θεοὶ τῆς καρδιάς, ἐπρόφερε μὲ μιὰ φωνὴ ὀβρυμένη :

— Ναι, πέθανε...

Ἡ μπερὰ ἀνατινᾶχτηκε, παραμορφωμένη, μὲ τὰ μαλλιά λυ-
μένα, τὰ μάτια λαμπερά. Θέλλοσε κάτι νὰ πῆ, μὰ ξανάπεσε βα-
ρεῖα καὶ ξέσπασε σὲ κλάματα, φωνάζοντας πονεμένα τ' ὄνομα
τοῦ παιδιοῦ τῆς. Ὁ Τιβούρτσιο ἀφού ἔμεινε λίγο ἀκίνητος καὶ
ἀμίλητος, κωνιζόντας τὸ φῶς τοῦ καντυλιῶ ποὺ ἔτρεμε σὲν
ἀέρα, βγῆκε μ' ἓνα βαρὸ ἀναστεναγμὸ ἰσα μὲ τὴν πόρτα, κά-
θισε σὲ κατῶφλι καὶ ἀνάβοντας τὴν πίπα του, ἀπόμεινε κω-
τιζόντας σὲ κενό. Ἀξαρπὴν τοῦ φάνηκε πῶς ἀκούσε γουργου-
ρίσματα περιστεριῶν. Ἀκίνητος συγκέντρωσε τὴν προσοχή του
κι' ἔτενε τὴν ἀκοή του. Τὰ γουργουρίσματα ἐξακολουθοῦσαν.
Σπᾶκόθηκε καὶ πλοῖσασε σιγανὰ τὸν περιστερεώνα. Ἐνα ὀδοῦ-
σια φτερῶν καὶ τρυφερὰ γουργουρίσματα ἐρχόντουσαν ἀπ' ἔ-
κει. Ἦταν τὰ περιστέρια ποὺ ξαναγύριζαν μετὰ τὸ πέρασμα τοῦ
θανάτου ; Δὲν ἔμεινε καμμία ἀμφιβολία. Μιὰ ἀξαρπὴν καὶ λυ-
σοσμένη ὄργη τὸν ἔκανε νὰ σφίξη τὴς γροθιές του. Μ' ἓνα νεο-
ρικὸ βηματισμὸ, σὰ νὰ εἶχε πάρει μιὰ ἀμετάβλη-
τη ἀπόφασί, ὑπῆκε σὲν καλὸβα, πῆρε ἀπὸ μιὰ
γωνιά τὴν ἀξίνα του καὶ ιουρμουρίζοντας ἀπέπλεξε,
ἔφρισε ἰσα μὲ τὸν στυλο ποὺ ὑπεστήριζε τὸν περι-
στερεώνα. Ἐκεῖ, ἀνασῆκωσε τὰ μανίκια του, ἔ-
φρσε μέσα σὲς παλάμες του καὶ σπᾶκόνοντας μὲ
δύναμι τὴν ἀξίνα, κατέφερε ἓνα βαρὸ χτύπημα σὲ
στυλο. Σὲ χτύπημα αὐτὸ τὰ περιστέρια σταμάτησαν
νὰ γουργουρίζουν. Ὁ Τιβούρτσιο ἐπανέλαβε τὰ
χτυπήματα, ἀλλὰ ὁ στυλὸς ἦταν γερός καὶ ἀντεῖ-
χε. Ὁ Ἰνδὸς πέταξε τότε τὴν ἀξίνα καὶ σκαρφα-
λῶνοντας σ' ἓνα δέντρο ἔφτασε ἰσα μὲ τὸν περιστε-
ρεώνα καὶ μὲ δύο γεγὸς κλωτιές, τὸν πέταξε κά-
τω. Δύο περιστέρια ἔφευγαν τρομαγμένα καὶ μὴ
ζεύγοντας ποὺ δρόμο ν' ἀκολουθοῦσαν μέσα σὲ
νύχτα, ἐκάθισαν πάνω σὲ στέγη τοῦ καλυβιοῦ.

Ὁ Ἰνδὸς κατέβηκε ἀπ' τὸ δέντρο καὶ ἀπαιδι-
ζόντας τὸν πεομένο περιστερεώνα εἶδε δύο μικρὰ
περιστεράκιαποὺ σερνόντουσαν σὲ χῶμα μὲ μικρὴς
κραυγές. Τὰ πῆρε σὲ χέρια του—καὶ στίθθηκε νὰ
τὰ κωνιζῆ. Ἦταν ἀπαίσινα, χωρὶς φτερὰ ἀκόμα. Ὁ
Ἰνδὸς τὰ κόνταζε σφιγρογυρίζοντας τὰ μέσα σὲ
χέρια του, ψάφοντας τὰ εἰδηροστοία κοκκαλιὰ τοῖς,
ἔνῳ ἔκεινα πᾶλευαν σὰν γιὰ νὰ τοῦ ἐφεύγουν.

Τριζόντας τὰ δόντια, τὰ ἔσφιξε δυνατὰ καὶ τὰ
συνέθλιψε. Τὸ αἶμα τους, ζετὸ, ἀναπῆθε μέσα
ἀπὸ τὰ σφιγμένα ὀδῶνι λὰ του. Ἐπειτα, μὲ τὴν ἴδια λύσσα, τὰ
πέταξε σὲ χῶμα, ὅπου ἔπεσαν λωμένα σὲν χαλασμένοι καρ-
ποῖ, καὶ τὰ πᾶτπου μὲ ὄπλ τὴ δύναμι τῶν πελμῶτων του. Σ'
ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ γονεῖς τῶν μικρῶν περιστεριῶν ππ-
γαινοσερόντουσαν σὲ στέγη, γογγυρίζοντας λυππτερά.

— Θέλατε νὰ φύγετε, αἰ ; μονολογοῦσε ὁ Ἰνδὸς σὰν ν' ἀπο-
τεινότανε σὲ δύο ἔκεινα περιστερία ποὺ ἔκλαιγαν πάνω σὲ
στέγη. Θέλατε νὰ φύγετε ; Νὰ λοιπόν :

Καί, μαζεύοντας ἓνα ἀπὸ τὰ δύο λωμένα περιστερέκια ἀπὸ
τὸ χῶμα, τὸ πέταξε μὲ παραφορὰ πρὸς τὴ διεθύνσῆ τους. Ἐπει-
τα ξανδόσφυε—κι' ἔκανε τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ ἄλλο, ἐπαναλαμ-
βάνοντας :

— Νὰ λοιπόν :

Ἡ λύσσα του εἶχε πιὰ βῆσι. Μὲ μιὰ ἀπειρη κούρασι σὲ
σῶμα του ὄλο, ἀπομακρύνθηκε καὶ σταματώντας σὲ κατῶφλι
τοῦ καλυβιοῦ του, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του σὲ πλευρὸ τῆς
πόρτας—κι' ἔμεινε ἔ.σι κωνιζόντας μέσα τὴ γυναῖκα του ποὺ
δερνότανε μπερὸ σὲ πῶμα τοῦ πεθαμένου παιδιοῦ τ'ων. Καί
σὲ θέο, ἔκείνη, τὸν πῆραν ὄργα κλάματα, ποὺ κυλοῦσαν κω-
τεριὸ σὲ πρῶσῳπό του,—ἔνῳ, πάνω σὲ στέγη τοῦ καλυβιοῦ,
οἱ γονεῖς τῶν μικρῶν περιστεριῶν γουργουρίζαν λυππτερά μέσα
σὲ νύχτα...

Διασκευῆ ἔκ τοῦ Πορτογαλικοῦ ὑπὸ Κώστα Ὀδράνη

Τὸ «Μπουκέτο» εὑρίσκειται σὲν εὐχάριστο θέσι νὰ σᾶς ἀναγ-
γεῖται, ὅτι ἀπέκτησι ἡδη, καὶ τὴν Ἀυτεβιογραφίαν τοῦ ἀλημο-
νήτου θεατρικοῦ συγγραφέος, ποιητοῦ, σατυρικοῦ, μυθιστοριογῳ-
φου ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ἡ ὁποία ἐγράφη
ὑπὸ τοῦ πολυκλαῦστου λογοτέχνου ὀλίγον καιρὸν πρὸ τοῦ θανάτου
του καὶ τῆν ὁποῖαν θ' ἀρχίσῃ νὰ δημοσιεύῃ προσεχῶς.

Τὸν πῆραν τὰ κλάματα...